

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Miloslava Ungra a soudkyň JUDr. Emilie Štěpánkové a JUDr. Evy Sladké v právní věci žalobců **a) J. S.**, nar. , bytem v a **b) J. S.**, nar. , bytem , obou zastoupených JUDr. Danielou Strakovou, advokátkou ve Zruči, Jedlová 372, proti žalovanému **České republice – Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových**, se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 48, s adresou pro doručování Odbor - odloučené pracoviště Karlovy Vary, se sídlem v Karlových Varech, Závodu míru 725/16, **o vydání dědictví oprávněným dědicům.**, k odvolání žalobců proti rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 18.11.2010 č.j. 13 C 342/2008 – 103,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně vyhověl žalobě a uložil žalovanému povinnost vydat žalobcům jako oprávněným dědicům po zůstaviteli S. B., nar. , posledně bytem , zemřelém dne , nemovitosti specifikované ve výroku pod bodem I rozsudku. Dále žalovanému uložil povinnost nahradit žalobcům náklady řízení a rovněž nahradit náklady placené státem.

V odůvodnění rozsudku soud I. stupně dospěl k závěru, že po skončení dědického řízení po zůstaviteli se objevila závěť zůstavitele pořízená ve prospěch žalobců. Ohledně této závěti konstatoval, že splňuje veškeré náležitosti stanovené zákonem, neboť byla řádně datována, podepsána vlastnoručním podpisem zůstavitele, byla podepsána dvěma svědky současně přítomnými jejímu sepisu. Rovněž osoby dědiců byly v závěti jednoznačně identifikovány. Nedůvodnou soud shledal námitku žalovaného, že závěť není opatřena vlastnoručním podpisem zůstavitele. Vycházel přitom ze závěrů znaleckého posudku vypracovaného dne 23.8.2010 znalkyní Mgr. Ninou Trojanovou. Protože dospěl k závěru, že žalobci jsou oprávněnými dědici zůstavitele, který jiných dědiců neměl, vyhověl žalobě v celém rozsahu. O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl podle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., o nákladech státu podle ust. § 148 odst. 1 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podal včasné odvolání žalovaný, který namítal, že dědictví po zůstaviteli nabylo řádně na základě pravomocného a vykonatelného soudního rozhodnutí. Poukázal na nestandardní okolnosti, za kterých se objevila závěť zůstavitele. Především však nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně, že závěť, která není psána vlastní rukou zůstavitele, byla jím vlastnoručně podepsána. Polemizoval se závěry znaleckého posudku, které dle jeho

názoru nevyzněly jednoznačně, naopak jsou rozporuplné a samy o sobě nemohou postačovat k tomu, aby soud učinil skutkový závěr o tom, že na závěti je vlastnoruční podpis zůstavitele. Nelze tedy jednoznačně uzavřít, a to ani s převažující jistotou, že na závěti je vlastnoruční podpis zůstavitele. Neidentifikovaní svědci závěti pak svými podpisy stvrdili pouze skutečnost, že byli přítomni při sepsání závěti a nikoli skutečnost, že za jejich současné přítomnosti zůstavitel závěť vlastnoručně podepsal a projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Z uvedených důvodů se žalovaný domáhal zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Žalobci považovali napadený rozsudek za správný a navrhovali jeho potvrzení. Ve svém vyjádření odkazovali na argumentaci soudu I. stupně a uvedli, že tvrzení žalovaného jsou nepodložená, navíc se jedná o tvrzení nová, která mohl žalovaný uplatnit před soudem I. stupně, což neučinil. Za této situace odvolací soud nemůže rozhodnout jinak, nežli odvolání žalovaného zamítnout. Odkazovali rovněž na důkaz podporující tvrzení žalobců, a to listinu sepsanou sestrami B. [REDAKCE], z níž vyplývá, že zůstavitel chtěl, aby veškerý jeho majetek připadl dětem jeho nejlepšího přítele J. [REDAKCE] S. [REDAKCE], tedy žalobcům. Protože v řízení před soudem I. stupně bylo prokázáno, že závěť splňuje všechny zákonem stanovené předpoklady, jsou žalobci oprávněnými zůstavitelovými dědici. Žalovaný je pak povinen jim dědictví po zůstaviteli, které mu připadlo, vydat.

Odvolací soud přezkoumal na základě odvolání žalovaného napadené rozhodnutí podle ust. § 212 a násl. o.s.ř., přihlédl k obsahu odvolání i k vyjádření žalobců a dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro potvrzení ani změnu napadeného rozsudku.

V řízení před soudem I. stupně uplatnili žalobci nárok na vydání dědictví oprávněným dědicům dle ust. § 485 odst. 1 a § 487 občanského zákoníku. Tvrdili přitom, že po skončení dědického řízení po zůstaviteli se od soudu dozvěděli, že se v kanceláři notárky, která dědictví projednávala, objevila závěť, jíž zůstavitel pořídil o svém majetku v jejich prospěch. V průběhu řízení bylo prokázáno, že dědické řízení po zůstaviteli bylo skončeno usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 17.1.2007, sp.zn. 30 D 781/2006, jímž bylo rozhodnuto o tom, že veškerý majetek zůstavitele připadá státu, který současně odpovídá za pasiva dědictví, a to z důvodu, že zůstavitel nezanechal zákonných ani závětních dědiců. Poté, kdy toto usnesení nabylo právní moci, objevila se ve schránce notárky, která dědictví jako soudní komisařka projednávala, listina, nazvaná závěť, datovaná 20.12.1997. Text na listině je psán na psacím stroji a uvádí se v něm, že S. [REDAKCE] B. [REDAKCE], který je identifikován rodným číslem, bydlištěm a číslem občanského průkazu odkazuje veškeré své nemovitosti sourozencům J. [REDAKCE] a J. [REDAKCE] S. [REDAKCE], bytem v [REDAKCE] k převzetí stejným dílem. Pod strojem psaným textem je rukou napsáno jméno, které lze pouhým okem přečíst jako „B. [REDAKCE]“. Dále je pod textem dvěma různými rukopisy napsáno, že níže podepsané osoby stvrzují, že byly přítomny při sepsání této závěti. Pod oběma ručně psanými texty je uveden datum 20.12.1997 a podpisy, které lze číst jako „S. [REDAKCE] V. [REDAKCE]“ a „S. [REDAKCE] M. [REDAKCE]“.

Podle ust. § 175y odst. 2 o.s.ř. mimo případ, kdy byla provedena likvidace dědictví, nebrání usnesení soudu tomu, kdo nebyl účastníkem řízení o dědictví, z něhož usnesení vzešlo, aby se domáhal svého práva žalobou.

Podle ust. § 485 odst. 1 občanského zákoníku zjistí-li se po projednání dědictví, že oprávněným dědicem je někdo jiný, je povinen ten, kdo dědictví nabyt, vydat oprávněnému dědici majetek, který z dědictví má, podle zásad o bezdůvodném obohacení tak, aby neměl

majetkový prospěch na újmu pravého dědice. Toto ustanovení platí i tehdy, jestliže dědictví připadlo státu (§ 487 občanského zákoníku).

Podle ust. § 476b občanského zákoníku závěť, kterou nenapsal zůstavitel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědci se musí na závěť podepsat.

V přezkoumávané věci žalovaný zpochybnil pravost podpisu zůstavitele na listině nazvané závětí. Tyto pochybnosti měly být odstraněny znaleckým posudkem, jehož závěry soud I. stupně v napadeném rozsudku cituje a dospívá na základě nich ke konečnému závěru, že zůstavitel závěť podepsal vlastní rukou.

Odvolací soud po přezkoumání napadeného rozsudku a řízení předcházejícího jeho vydání však má za to, že pro závěr soudu I. stupně o pravosti podpisu zůstavitele na listině provedené důkazy nepostačují. Závěr znaleckého posudku je naprosto nejednoznačný, vycházející z nejnižší možné míry pravděpodobnosti. Jestliže žalobci tvrdí, že se jedná o pravý podpis zůstavitele, nelze zatím dospět k závěru, že ohledně tohoto svého tvrzení unesli důkazní břemeno. Pochybnosti založené nejednoznačnými závěry znaleckého posudku jsou navíc umocňovány a zvýrazněny dalšími zvláštními okolnostmi, za nichž se závěť objevila právě u notářky, která projednávala dědictví po zůstaviteli (jediným účastníkem dědického řízení, s nímž bylo jednáno, byl žalovaný). Rovněž skutečnost, že nelze najít a ztotožnit svědky závěti, kteří jediní by mohli potvrdit, zda zůstavitel skutečně před nimi závěť podepsal a že touto listinou projevil skutečnou poslední vůli, pochybnosti zvýrazňuje.

Soud I. stupně vycházel v řízení pouze ze znaleckého posudku a listiny, kterou obdržel od sestřenic zůstavitele. Tyto důkazy však zatím nepostačují k tomu, aby učinil skutkové zjištění, že podpis na listině je vlastnoručním podpisem zůstavitele. K posuzování závěrů znaleckého posudku soudem pak odvolací soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 30 Cdo 352/2008.

V dalším řízení proto soud I. stupně poučí účastníky podle ust. § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. o tom, že dosavadní skutkový stav nepostačuje pro jednoznačný závěr, že žalobci předložili platnou závěť zůstavitele. Záleží pak na procesním postupu a aktivitě žalobců, zda navrhnou další důkazy k prokázání svých tvrzení a pokud dalšími důkazy svá tvrzení podpoří, bude pak na žalovaném, aby byl procesně aktivní ve své obraně.

Z uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek podle ust. § 119a odst. 1 písm. a) o.s.ř. zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, v němž soud I. stupně rozhodne znovu i o nákladech řízení včetně řízení odvolacího.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

V Plzni dne 12.06.2011

Za správnost vyhotovení:
Dana Nápravníková

**JUDr. Emilie Štěpánková ,v.r.
předsedkyně senátu**